

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen 1. 1891.

Prvi, najvecji in edini slovenski katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek

Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba
Inkorp. 1. 1899.

v lastnem domu, 1006 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.

Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:

Za Združene države na leto.....	\$2.00
Za Združene države za pol leta.....	\$1.00
Za Evropo na leto.....	\$3.00
Za Evropo za pol leta.....	\$1.50
Za Evropo za četrt leta.....	\$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljke naj se pošiljajo na:

AMERIKANSKI SLOVENC
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo **POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.**

Dopise in novice pričujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglaševanje pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays by the

SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.

Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 2. avg. — Danes se je pričela štiridnevna proslava zlatega jubileja tukajšnjega sestrškega samostana sv. Frančiška, ki je bil ustanovljen dne 2. avgusta 1865. To je bil prvi frančiškanski samostan v državi Illinois.

Nadzorni odbor D. S. D. je imel te dni svojo polletno sejo. Pri pregledovanju knjig in stanja družbe so pronašli, da se nahaja vse v najlepšem redu in napredu.

Slovenski Dobrodelni Klub je imel snovi sejo, na kateri je bilo sklenjeno, čisti dobček letošnje predstavbe "Desetega brata" v Jolietu, ki je bil namenjen za slovenske vojne ranjence, nemudoma odposlati v Ljubljano na naslov župana ljubljanskega.

Nezgoda. Rojak Tony Težak, 35 let star, stanujoč pod h. št. 802 N. Chicago st., je v soboto pozno popoldne domov gredeč tako nesrečno padel, da si je močno prebil zilo odvodnico nad sencem. Izkrvavel bil, pravijo, da ga ni brž poklicana policija prepeljala k bližnjemu zdravniku, ki mu je ustavil krvavenje in ga obvezal, kakor so ga odvedli domov.

Napaden z nožem. Naš rojak John Ivec in neki Charles Kaatz sta bila "prijatelja". Zadnje sredo popoldne sta se zopet sestala v nekem saloону ob N. Hickory streetu. Pila sta in govorila kot stara prijatelja, a se nazadnje sprla. Kaatz je udaril Iveca po obrazu in zapustil saloón. Ivec je šel za njim zahtevati zadoščanja, ali Kaatz je potegnill nož in z njim zabolil Iveca v leva prsa nad srcem. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico sv. Jožefa in bode okreval. Kaatz je v zaporu pod obtožbo napada s smrtonosnim orožjem.

G. Frank Kocjan v Jolietu je dobil poročilo iz stare domovine, da je v Ajdovcu pri Žužemberku umrl njegov stric Frank Kocjan, star 52 let.

Dobre letine pričakujejo letos farmarji okruga Will, in to vkljub mrzli in mokri spomladi.

Preveč dežja. Nenavadno poletje smo imeli dosedaj, namreč izredno deževno. Tako mokrega junija in julija, kakor letos, ljudje ne pomnijo. Zato smo imeli premnogo soparnih dni, da je človek komaj dihal. In posledek je tudi vlažnost, ki povzroča mnogo nepravil.

Trgovski piknik. Ker je dež pokvaril Merchants' Day zadnje sredo, je pikniški odbor jolietске trgovske

zdržbe sklenil, da se priredi drugi piknik dne 25. avgusta, to je zadnje sredo v mesecu, ko bodo prodajalnice zadnjikrat letos zaprte popoldne, kakor vsako sredo med julijem in avgustom.

V podkvarni spet delajo. Po dvotedenski zaustavi dela vsled pomanjkanja naročil, je Phoenix Horse Shoe Co., severno od Jolietja, spet pričela z delom danes. V podkvarni je zaposlenih do 400 mož.

Katera bo kraljica Delavskega dne? Kontest se prične jutri. Spored za proslavo Delavskega dne v Jolietu, ki bode baje največja v zgodovini tega mesta, bode pričoben te dni.

Rojak Martin Simšič v Jolietu je prejel iz starega kraja pismo, ki pomenamo iz njega sledeče:

Metlika, 20. jun. — Dragi moj Martin! Sprejmi najlepši pozdrav od mene in naših otrok, ki Te večkrat v mislih imamo, da bi nam lepše bilo, da je naš ate doma, ali Bog zna, če bomo tega dočakali v teh slabih časih. Ljubi moj, ne znam Ti kaj nadaljevati, ne bom Ti veliko pisala, zakaj nimam časa, ali bi Ti imela kaj, da Ti smem! Pišec zaradi denarja, da si poslal; sem dobila pisni obvede naenkrat in denarja toliko kot si pišal (170 kron) in tudi onadva dolarja lani, saj sem Ti bila odpisala. Dragi Martin, za denar nič ne pišec, kam ga daj, pa tudi jaz Ti ne bom nič pisala, kam ga bom dala — kamor bo bolj treba. Saj me je vse strah, mi nič ne zaleže. Več se je prej z eno krono opravilo, kot se zdaj s petimi ali skoraj z desetimi. Jaz Ti ne bi mogla nikakor popisati, kaj se zdaj godi v starem kraju, in tudi Ti ne smem. Vina sem nekaj prodala po 23 krajcarjev, zneslo je do 70 forintov, Katuza Južinova je vzela, nekaj sem dala za interes, kupila sem dvojce svinj iše na jožefovski sejmi, dala sem 85 forintov. Viš, taka dražina je zdaj! Pa zdaj je iše večja, da skoraj zdaj več ni moči niti kupiti. Dragi Martin, če hočem jaz zdaj krave prodati, toliko bi vrglo, da polovico dolga lahko plitim, ali človek ne zna zanaprej, kako bi bilo bolje, kako bi si bolj prav obrnil, kakaj pri nas so slabi časi: kar je dalje, tem je slabše. Ljubi moj mož, hudo mi je res, ali bolj je, da ni zdaj Tebe doma, znam, da vseeno bil bi moral iti zdaj. Mojega brata Toneta so vzeli, bo tudi šel v vojsko; za voli so mu davali 13 sto forintov. Zdaj so popisali veliko živine za vojsko, jo bodo pobrali in Tonetove vole so tudi popisali; to se iše ne zna, kdaj bodo pobrali in po čem bodo plačali. Zdaj bo še slabše, ne bo moč živine dobivati. Kruha bomo lačni. Iz vasi sta prešla večeraj za vojsko grabne kopat Zadovkin Janez, Kramaričev Franjo, na viziti sta ostala zdaj Malešič in Vajda. Dozdaj je bilo do 50. leta, zdaj so na vrsti do šestdesetega! Zdaj lahko znaš, kako je slabo. Zdaj sta ate pa stari Kostelo najboljša kosca v vasi.

SLIKE Z ITALIJSKEGA BOJIŠČA.

Požrtvovalnost in hrabrost Slovenk.

Hrvatski vojak Vladimir Polnovič nam piše: "Že nekaj dni se nahajamo na soški bojni črti, nekaj kilometrov od italijanske meje. Neke čete so zasedle najvišje točke, visoke 1200 metrov, katere napada italijanska vojska kakor vihar. Četa za četo naskakuje naše rojne vrste, napada v masah naše okope, ali naše strojne puške kose sovražnika naravnost neusmiljeno z velikim uspehom. Sovražni vojaki se deloma mrtvi, deloma ranjeni vale po velikanskih snežnih strminah navzdol. V dveh dneh so nas italijanske čete poskusile šestkrat vreči iz naših postojank, ali zastojni. Vsakokrat so se morale vrniti z velikanskimi izgubami in ne da bi kaj opravile. Tri dni zaporedoma je besnel topniški boj, od ranega jutra do pozne noči. Ničemu niso prizanašale sovražne krogle. Ali naše topništvo dobro odgovarja in izvrstno brani naše postojanke."

Zanimivo je tukaj na moji držanje civilnega prebivalstva, katerega je mnogo ostalo doma, a nad vse je vredno pohvalno in junaško ponašanje hrabrih Slovenk, katere požrtvovalno skrbje za naše ranjence. Te dni so nosile hrabre Slovenke celo pošto v bojno črto ter z višin 1200 metrov nosijo ranjence, zapuščene puške, telečnjake in druge stvari ranjenih vojakov na varen kraj. Hrabra dekleta iz bližnjih krajev nosijo v bojno črto našim junakom vodo, mleko, kruh in druge stvari. To delo požrtvovalnosti more se šele taktat prav ceniti, kadar se ve, kako težek je dohodek k našim četam, ki so razsute po teh snežnih gorskih grebenih in kako je to nevarno, ker so izpostavljene močnemu ognju laškega topništva.

Naši hrvaški vojaki so navdušeni vsled te pomoči svojih slovenskih sester. Ta dela jih spodbujajo na še večja junaštva ter jim dajejo čvrsto upanje, da bomo našega skupnega sovražnika tudi premagali. Slovenski in hrvaški vojaki so se zakleli, da hočejo do zadnjega vzdihljaja braniti in varovati svojo rodno zemljo in ne bodo dovolili, da tujec grabi to, kar mu po naravi niti po pravici ne pripada in mu ne sme nikoli priadati.

Nadporočnik v rezervi gospod dr. Ivan Grašič pa piše dne 5. jun.: Ležim visoko v gorah, šrapneli in granate po-

kajo, da odmeva po celi Primorski. Neposredno za fronto stoji majhna gorska kočica, kjer obvezujejo ranjence. Vsak hip se razpoči tu 15 cm granata in niti trenutke si nisi varen življenja. In kdo more popisati vselej in zaeno občudovanje, ko si prikorakale danes zjutraj vrle Tolminke k tej kočici, da tolažijo ranjence in jim dajo prvih okrepčil. Hrabri Tolminci so prinesli s seboj nosila, da težko ranjene ponese v dolino. To je hvalevredno delo naših slovenskih deklet in mož, in vse vojaštvo se jim iz srca zahvaljuje za njih trud. Slovenec ima dobro srce! Posnemajte vrle Tolminke tudi druge Slovenke. Lahom se godi slabo.

18letni poročnik Markovič.

Med juriji med na višino 240 pri Podgori je bilo med Podgoro in doberdolsko planoto kolikor toliko mirno. 18letni poročnik Markovič od dalmatinskega polka je šel s svojim vojem čez Sočo do nizkih gričev pri Minte, kjer so ga napadle najprej dve stotnji, nato trije bataljoni. Zakopal se je v tenko vojno črto in s poveljem: "Prvi bataljon naprej!" že stopil kakor da ima cel polk ljudi in je pobil štirikrat več Lahov kakor še štel njegove voj voj. Sam je izgubil samo enega moža in druge je pripeljal nepoškodovane nazaj.

Pri Plavah.

V odseku pri Plavah je bilo najtežje in najkrvavo delo. Tukaj je padel stotnik Duerr, kateri je prejšnji dan kot opazovalec pri daljnogledu vzdrljal proti 4000 strclom in mu je bil za to podeljen visok red železne krone.

Major Turndija — 10,000 laških izgub.

Dne 17. junija so se na vzhodnem bregu Soče pri Plavah vgnezdili Italijani pomnožili na tri brigade. Bili so polki 43, 44; 32. mobilna brigada Spezia s polkom 125 in 126. Sam italijanski kralj je svoje piemonteske rojake vspehoval, da naj vzamejo višino pri Plavah. Napadli so poljsko stražo, praporščaka in 10 mož, predirjali preko naprej potisjene stotnje in so tako junaško hiteli po strmi višini, da je Turndija kasneje priznal: "Vsa čast, Italijani so se dobro držali. Ne bi si tega mislil." Seveda ta pogum ni doosti pomenil, ker je major Turndija hladnokrvno pustil sovražnika prilepiti na šest korakov pred skalinata kritja. Šele zdaj je ukazal ogenj in v prasketanju pušk in ropotanju strojnih pušk, pred pokanjem ročnih granat in topov malega kalibra je ob ropotanju bobnov prešlo že zasoplo klicanje "Evviva" in "Coraggio" v stokanje in žalostno klicanje na pomoč. Ker pa je prihajala črta za črto in so se vrzeli takoj izpopolnile, so se vroče cevi pušk in strojnih pušk razgrele do žarenja in bataljon se je umaknil iz višine 383 na nižjo kopo pri Paljevu, kjer ga je sprejela rezerva. Skupno z njo je zopet prišel na višino. Z veliko laško premočjo so se pretepali na ozkem prostoru, puške in topovi so molčali, samo revolverji častnikov so pokali v homerično rjovenje in zmerjavje vojakov, ki so se obdelovali s kopti in bajoneti. Mnogi so kar puške zagnali proč in so se zgrabili s pestmi in zobmi. Črepinje razbite, odtrgana ušesa, na tleh ležeči pohojeni. Vse davno nabrano sovraštvo proti narodu, vsa 11 vojnih mesecev zadržana besnost proti verolomnežu se je izlila v tej najgrozovitejši in najbolj krvavi uri vseh bojev ob Soči, ki je prinesla Italijanom 3000 mrtvih in 7000 ranjenih. Avstrijci so vrgli Laha z gore in le lastne živčne ovire so jih zadržale da niso sovražnika zasledovali do Soče. Zadnji resnejši naskok se je izvršil dne 20. junija ponoči. To pot je bataljon moravskih Čehov odbil sovražnika. Po tem dnevu so začeli Italijani pokopavati svojih 3000 mrtvih.

IZ VOJNEGA DNEVNIKA RAČUN-SKEGA PODČASTNIKA 17. PEŠPOLKA.

(Dalje.)

"Našega polkovnika nesejo ranjenega!"

Krog 2 ure čez polnoč smo dospeli v neki kraj, kjer smo se utaborili. Komaj smo bili gotovi, ko se med našimi fanti raznese glas: "Našega polkovnika nesejo ranjenega!" To je nas nepopisno pretreslo. In kako bi ne, saj je bil poveljnik krajskega polka, baron plem. Stillefried, kakor naš dobri ded, ki je vsakega moža v polku smatral za svojega vnuka. Poleg drugih poveljnikov smo imeli tedaj izgubiti tudi svojega očeta; kajti znano nam je bilo, da je stotnik 2. stotnije Vošnjak obležal mrtve, drugi trije od 1. bataljona so bili ranjeni in tudi najstarejši 17-ti, podpolkovnik Breindl, je bil težko ranjen in se ni vedelo, kje da je. Vsi bi bili radi svojemu dobremu poveljniku izrazili svoje sočutje. Nesli so ga v neko priprosto sobo in zdravniko so se pripravili, da ga obvežejo. Šel sem, da bi se mu javil in mu izrazil svoje sočutje, ko naenkrat začeno padati strel naravnost v to smer. Kdo je streljal, ne vem. Zdravniki v sobi hitro ugasnejo luč in čez nekaj časa zopet vse potihne. Vseповosod je zavladala velika tihoča, nebo pa je slejkoprej rdeče žarelo od divjajočih požarov. K poveljniku sedaj še ni kazalo hoditi. S tovarišem R. sva zlezla pod noko streho in zaspala kakor ubita.

Zaostala. — Brez orožja.

Po noči so vsi naši zapustili vas, ker nevarnost je bila velika. Ob ju-

tranjem svitu sva se zbudila tudi mi-dva in začudeno gledala krog sebe — nikjer več ne vozov ne žive duše. Začela sva ugibati, v katero stran so krenili, da bi jo ubrala za njimi. Jaz sem bil brez vsakega orožja, ker sem imel sabljo in revolver obešen na kuhinjskem vozu, moj tovariš je imel vsaj to. Za dolga premišljevanja ni bilo časa; udarila sva jo v ono smer, kamor sem domneval, da so odšli.

Kmalu dospelva v neko vas, kjer vprašujeva, da-li niso videli takih in takih voz. Pritrdiljo nama. Greva dalje. Pot je vodila čez griče in doline. V Galiciji ne delajo ovinkov, marveč gredo kar naravnost: iz doline na hrib in s hriba v dolino. Šel sem tako hitro, da me je tovariš komaj dohajal, kajti gnala me je skrb za izročeni mi treni in nogo so se mi kot dobremu pešcu rade pokorile. Rekel sem prijateljstvu, naj grev breg, kakor more, navzdol naj pa nabrusi pete in teče. Tudi to je težko šlo. Pravi mi: "Kar ustretili se bom!" Nasmejati sem se mu in rekel: "Kaj se boš streljal, ko te vsak hip lahko kdo drugi!" Znano nama je bilo, da so bili po tistih gozdovih razkropljeni kozaki; ako bi bila zadela na kako njihovo patroljo, bi se ne bila mogla dosti braniti, ker je imel le eden orožje.

Zopet pri svojih. — Polkova zastava.

— Ruski zrakoplov.

Po napornih in dolgi hoji sva končno dospela do naših. Ravno tedaj je prikorakal tudi oddelek s polkovno zastavo. Z nepopisnim veseljem jo pozdravimo, kajti vsi smo že bili v skrbah zanjo.

Na cesti, kjer smo se pravkar sešli, se je vse trlo voz in ljudi. Bili so tod bojni treni 7., 27., bosanskega in 27. domobranskega pešpolka in še več drugega trenja. Vmes veliko voz beguncev. Vpraševali smo drug drugega, kaj bi bilo napraviti. Tedaj se prikaže nad nami ruski zrakoplov. Nenadoma se obrnejo proti njemu naše cevi in kmalu je bil naš; zadet je začel padati in se spustil na tla. Zrakoplovec smo ujeli in odpravili v notranjost.

Blizo naše ceste je tekla železnica. Prišli smo do majhne postaje. Splošno mnenje je bilo, da bomo stopili v železniške vozove in se odpeljali. Mojo pozornost je vzbudil neki bradat nadredek — menda od 27. domobranskega polka. Bil je na konju in energično priganjal voznike naprej. Vprašam ga: "Kam pa se ti tako mudi, kaj pa miliš ukreniti?" Odgovori mi: "Vse spravim na železnico v vozove ter odpeljem v Ljubljano. Tu ni nobenega častnika, nimam nobenega povelja in ni česar." Pri vsej skrbi se moral nasmajati; rekel sem: "Tako hitro pa te ne streljajo Rusi; da bi jo pihal kar nazaj v Ljubljano!"

Ko pridemo do postaje, se je oddelek z našo zastavo ustabil in postavil puške v piramide. Tukaj so nekateri tudi mene vpraševali, če je res, da se odpeljemo nazaj v Ljubljano. Odgovoril sem, da to pač ne gre tako in da bomo že dobili kako povelje. Z bojščica se ne gre kar tako domov kakor z vezbalščica. Po kratkem odmoru smo odkorakali dalje. Med potjo priporočam za nami avtomobil. V njem sedita dva generalštabovca. Takoj se jima javim in vprašam, kaj mi je storiti in koditi iti, da pridem do polka. Dobil sem željena povelja.

Kmalo pridemo do razpotja, kjer nam je bilo zaviti na desno. Ko gremo nekaj kilometrov v tej smeri, nam pride nasproti veliko naših voz. "Kam?" vprašam nekega poveljnika. "Nazaj," mi odgovori, "ondi ne moremo ostati. Le kar obrnite v to smer." Bili smo na glavni cesti proti Lvovu.

Proti večeru se ustavimo na nekem travniku, napravimo tabor in nakrmimo živali. Medtem je korakalo mimo nas veliko ujetih Rusov. Tu mi je pravil neki četovodja, ki se je bil pogovarjal z ruskimi ujetniki, da so mu le-ti rekli: "Kaj boste vi Avstrijci proti nam, ko imamo več kanonov kakor vi vojaki in več vojakov kakor vi patroni!" Nič ne de, sem si mislil, vojna sreča se navadno ne ozira na število, marveč na junaštvo.

Ko se je jela delati noč, dobim povelje, da na vsak način odrinem v ... Tako sem odredil potrebno. Toda ker so se istočasno pripravljali za odhod tudi drugi treni in sem bil jaz, ki sem bil kot poveljnik le podčastnik, odrinjen, sem moral čakati. Tako sem prišel kake pol ure kasneje na vrsto.

(Dalje prih.)

Sladkor za izdelovanje mila.

Na Nemškem so poizkušali že več let, da bi uporabili sladkor za milo, ker nadomestuje sladkor lahko toliščo. Tako milo je izborno za pranje in umivanje, ker ima sladkor v sebi sestavine, ki izjedo umazanost in ne škodujejo perilu. Zdaj je zelo veliko sladkorja in malo tolišče, seči bo treba po sladkornem milu. Sladkor se deno lahko tudi v lug. Neka gospa, ki deva navadno boraks v lug, je vsula namesto boraksa stoletnega sladkorja v lug. Perilo je bilo bolj belo kakor navadno. Kila navadnega mila bo stala kmalu več kakor kila sladkorja. Za škap perila je treba osminko sladkorjevega prahu za lug.

Strelivo iz človeških kosti.

Japonci potrebujejo za pripravo nekega razstreliva človeških in živalskih kosti. Ker nimajo dovolj kosti na Japonskem, so se bili obrnili na Kitaj-

ce, da bi jim izročili kosti Rusov, ki so bili padli v rusko-japonski vojski v Mandžuriji. Japonci so dajali približno tri in pol krone za cent kosti in Kitajci so se zavzeli za dobro kupčijo, prerili so zemljo, kjer so bili pokopani Rusi, in prodajali so ruske kosti, niso se pa dotaknili grobov, kjer so ležali skupno Japonci in Rusi. Takrat so se zgražali ruski listi nad to sramotno kupčijo s kostimi vojakov, ki so padli za domovino — zdaj kupujejo Rusi od Japoncev municijo, ki je napolnjena z razstrelivom, narejenim iz ruskih kosti. A tudi Rusi so izkopal pred približno dvajsetimi leti grobove angleških in francoskih vojakov v Krimu in so prodajali kosti v mline. Takrat so ustavili energični Koraki angleških in francoskih diplomatov čedno rusko kupčijo.

VELIKA PONUDBA

Spremi del Nebo skatljice vredne 10 cigarete. Celi kupon vredne 10 cigarete v gotovini.

Jakna izvoljena vrsta. ZASTONA za 60 cigarete. Strojni delci vredni 10 cigarete. Celi kupon in sprednji deli skatljice lahko isto vrednostno. Se jih lahko izmenga za gotovino ali vredno predmetno. (Ta pogodba uganeta 31. decembra 1915.) P. Lorillard Co. Inc., New York Est. 1799

Jadranska Banka

Popolnoma vplačena glavnica 8,000,000 kron. Prihranki 780,000 kron.

Glavni urad: TRST.

Podružnice na Dunaju, Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Šibeniku, Spljetu in Zadru.

Priporočajo se za vse bančne posle.

Sprejema denarne vloge in jih obrestuje, kupuje in prodaje vrednostne papirje in daje informacije vseh vrst.

Prevzemlje menjice, dokumente in tirjatve za Avstro-Ogrsko, Bosno in Hercegovino, Albanijo, Črno goro, Grško, Rumunijo, Srbijo, Turčijo i. t. d. — BRZOJAVNI NASLOV: JADRANSKA

Buchanan-Daley Co.
Desplaines and Allen Sts. JOLIET, ILLINOIS

Les za Stavbe in Premog

Največja zaloga v mestu

PREDNO NAROČITE DOBITE NAŠO CENO

TELEFONI 597

Square Deal Vsakemu

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod

Ustanovljen 1. 1895.

Anton Nemanich in Sin

1002 N. Chicago Street

Konjušnica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.

Priporočajo slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mestu. Na pozive se poslužiti vsak čas ponoči in podnevu. Kadar rabite kaj v naši stroki se oglašite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344. Naši kobiljari in vol delavci so Slovenci.

Union Coal & Transfer Co.

515 CASS STREET, JOLIET, ILL.

Piano and Furniture Moving.

Chicago telefon 4313. Northwestern telefon 418.

Podpirajte trgovce, kateri imajo oglaševanje v Amer. Slovencu.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZVEZDNIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Vstanovljena 29. novembra 1914

Inkorporirana 14. maja 1915

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Presed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill. Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill. Zapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill. 3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

1. Stephen Kukar, Joliet, Ill. 2. Anton Trgovčič, Mount Olive, Ill. 3. Josip Težak, Joliet, Ill.

Glasilo: AMERIKANSKI SLOVENEK, Joliet, Ill.

Vsa pisma in denarne pošiljke se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Podrejeno Društvo za Družbo sv. Družine se sme ustanoviti v kateremkoli mestu države Illinois s 8. udi obojega spola.

D. S. D. sprejema moške in ženske za ude v Društva iz vseh krajev od 16. do 55. leta. Ob pristopu plača vsak član(ica) en dolar v rezervni sklad.

IZPLAČUJE SMRTNINE \$250.00 ali \$500.00 dedičem umrlega člana popolno vsoto takoj po sprejemu in sicer še isti dan, ko so vse tozadevne listine v redu in sprejete v gl. uradu.

IZPLAČUJE ODŠKODNINE, katere je deležen vsak član(ica), in sicer:

Za popolno izgubo vida na enem očesu vsoto \$100.00; za popolno izgubo vida na obeh očeh vsoto \$250.00; za izgubo ene roke nad zapestjem vsoto \$100.00; za izgubo obeh rok nad zapestjem vsoto \$250.00; za izgubo ene noge nad členko vsoto \$100.00; za izgubo obeh nog nad členki vsoto \$250.00; za izgubo najmanj štirih prstov ali cele dlani ene roke vsoto \$50.00; za izgubo najmanj štirih prstov na eni nogi ali stopala vsoto \$50.00; za zlomljeno hrbtnico vsoto \$100.00, če je ud za vedno nezmožen za vsako delo.

IZPLAČUJE ZA OPERACIJE, česar je deležen vsak član(ica) in sicer se izplača vsota \$50.00 za enkratno operacijo na slepiču (appendicitis) in za enkratno operacijo na kili ali vtrganjem.

Za poškodnine in operacije se ne pobira rednih mesečnih asesmentov, temveč razpiše gl. tajnik na vse član(ice) primeren asesment kadar je treba izplačati poškodnine ali operacije za ta sklad, da se pokrijejo poškodnine in izplačila za operacije.

Vsak član(ica) je deležen vseh dobrot in pravic (po dne 1. maja 1915), ki jih daje D. S. D. takoj ko je bil pravilno sprejet v katero Podružnico in D. S. D. Poleg tega plačuje Društva bolniško podporo.

Član(ice) plačajo sledeči asesment z ozirom na starost ob pristopu in z ozirom na vsoto zavarovalnine:

Table with columns: Razred, Starost, Asesment. Lists rates for various age groups from 16-20 to 50-55.

Poleg tega plača vsak član(ica) še 5c na mesec za stroške.

IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

Deželni odbor vojvodine Kranjske je ob osvojitvi kraljevega glavnega mesta Ljovna najspoljšivejši kastital Nj. cesarski in kraljevi visokosti presvetlemu gospodu maršalu nadvojvodi Frideriku na novem presnajnem uspehu in pozdravil preslavne cesarske armade. V odgovor na to častitko je došla gospodu deželnemu glavarju ta brzobjava: "Najiskrenejša zahvala za patrijotsko častitanje, izraženo junaški armadi in meni ob srečni osvoboditvi Ljovna. Maršal nadvojvoda Friderik."

Pogreb junaka. Dne 1. julija popoldne ob 4 urah so na ljubljanskem glavnem kolodvoru dvignili iz železnicega voza in steklenim vegeglavozom Mestnega pogrebnega zavoda na pokopališče pri sv. Križu prepeljali ženske ostanke c. in kr. polkovnika Franca Viljama Stauerja, viteza Franca Jožefovega reda, imetnika vitezkega zaslužnega križca, srebrne hrabrostne svetinje itd., da ga tam začasno položijo v skupni častni grob za čast. l. rojen pred sovražnikom. 1858. 1878. leta v okupacijski vojni priboril srebrno hrabrostno svetinjo. Potem taljonu št. 20, nakar so ga imenovali za majotja pri štajerskem pešpolku št. 47. Kot poveljnik slovenskega lovčnega bataljona št. 7 je s svojo iskreno milo na severno bojišče. Teh dni, ko je pomagal vrlim našim slovenskim junakom, ni mogel pozabiti svoj živ dan na se pomenu pripovedoval, kako izborni bojevniki so ti naše fantije in ki mu je bila iz srca vdana in v svoji brezprijetni pogumnosti podjetna tako, da jo je bilo komaj brzdati. Teško je bilo od svojih vojakov iskreno ljubljeno rajnemu, ko se je moral od ljubljanskega pešpolka št. 27. Kot poveljnik tega polka je polkovnik Stauer v jesenskih bojih krog Ljovna utrpel strel v pljuča, ki ga je dolge

tedne položil na bolniško postelj. Vnovič odklovan za hrabro vedenje pred sovražnikom, je vzorni ta častnik od svoje težke poškodbe okreval in prevzel drugo poveljstvo. Zadeti od sovražne karteče je sedaj nenadno preminil, svoje junaško življenje žrtvujoč cesarju in domovini, ki ju je ves čas svojega življenja ljubil iz vse duše.

— Odlikovanja. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: višji zdravnik 3. top. p. dr. Edvard Šerko, stotnik Viktor Andrejka pl. Livnograd, ritmajster Josip grof Barbo in poročnik 17. pešp. Josip Benesch.

— Dolenjci pošiljajo pozdrave. Prejel je "Slov." naslednji dve vojnopolni dopisnici s severnega bojišča: Dolenjski fantje 17. pešpolka pošiljamo priščne pozdrave vsem znancem in prijateljem: Ignacij Jordan, Anton Perko, Martin Hosta, desetnik Alojzij Fink, Ivan Kepec, Peter Poje, Ivan Praznik, Franc Drganc, četovodja Iv. Žnidar. Doslej še vsi zdravi in veseli! Na zdar, Dolenjci! — Svoje matere, žene in otroke, brate in sestre, sorodnike in znance pozdravljajo od 17. pešpolka: korporal Alojzij Fink, črnovojnik Alojzij Fink in črnovojnik Florijan Pelko, vsi iz Podturna pri Toplicah na Dolenjskem.

— Na bojišču ranjeni. Konec junija je bil na severnem bojišču težko ranjen kadet 17. pešpolka g. Peter Maležič, doma iz Ribnice. — Ranjena sta asistenci zdravnik 91. pešpolka dr. Janko Dernovšek iz Hrastnika in nadporočnik 27. pešpolka J. Perles iz Ljubljane. — Ranjeni so z Dolenjskega: Jožef Špental, Jožef Krašovec, Rus Anton, Smolič Lovrenc, vsi vojniki 27. domobranskega pešpolka. Sedaj se nahajajo v bolnišnici na Ogrskem.

— Novi vojni kurat. Č. g. Jožef Vrečko, kaplan na Remšniku, je poklican kot vojaški kurat v Gradec v bolnišnico. Iz Remšnika je odšel 26. junija.

— Padla sta dne 21. junija zjutraj pri naskoku nadporočnik Friderik Houzička rodom Čeh in praporščak v

rezervi Josip Strempl, doma iz Idrije, obojunaka 97. pešpolka.

— Padel je na severnem bojišču major c. kr. pešpolka št. 70, Hugo Mally. — Padel je na severnem bojišču Ivan Steh, dijak V. razreda ljubljanske II. državne gimnazije.

— Ljubljančan rešil 278 pruskih vojakov. — Zaslužen odklovanje. Polkovnik zdravnik g. dr. Viktor Reiser, sin ljubljanskega hišnega posestnika g. Ant. Reiserja, je bil te dni odklovan z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca. To je v tej vojski že tretje odklovanje g. dr. Reiserja. Na njegovih prsih se sveti tudi zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje in nemški železni križ, ki ga je dobil za izredno hrabrost, ko je z največjo nevarnostjo za svoje življenje rešil v boju iz ruskega ujetništva 278 pruskih vojakov, med katerimi je bilo 40 nemških častnikov.

— Padli slovenski vojaki. Pri zadnjih bojih so padli naslednji vojaki 7. lovskega bataljona: črnovojniški lovec Babnik Franc, rojen leta 1889, Dobrova pri Ljubljani (strel v prsi); četovodja Jakob Melle, rojen leta 1889, Trst (strel v prsi); črnovojniški lovec Anton Možina, rojen leta 1896, Vrhnika (strel v trebuh); lovec Alojzij Umek, rojen leta 1896, Mokronog (strel v prsi); lovec Josip Kočvar, rojen leta 1893, Tmbrus pri Novem mestu (strel v vrat); patrol. vodja Koch s Stajerskega (4. stotnja, strel v glavo); lovec Ivan Levstik, rojen leta 1882, Turjak, Vel. Lašče; Fr. Novak, rojen leta 1896, Bela cerkev pri Novem mestu.

— Ranjen Daničar na italijanskem bojišču. Pred dnevi je bil na italijanskem bojišču ranjen član katol. akad. društva "Danica" filozof Bregar. Zdravil se je v rezervni bolnišnici v velikem semenišču v Gorici, odkoder je že odpotoval v Ljubljano.

— Na severne mbojišču je padel abiturijent, enoletni prostovoljec 87. pešpolka Janko Triller iz Škofje Loke.

— Zaiganje kresov je bilo letos strogo prepovedano v izobiz kazenskih posledic po cesarski naredbi z dne 20. apr. 1854.

— Iz ruskega ujetništva se je po osmih mesecih oglašil Josip Sevcenc iz Ljubljane. Z njim se nahaja tudi Matevž Jeromla, posestnik iz Kleč.

— Iz umobolnice pobegnili. Dne 13. junija je ušla iz zavoda samska vpokojena učiteljica Valentina Stopar, stara 31 let.

— Umrlí so v Ljubljani: Ivan Pripn, pešec 51. pešpolka. — Kristof Bauer, pešec 76. pešpolka. — Antonija Zajec, mestna uboga, 76 let. — Marija Klemenc, šivilja, 21 let. — Katarina Škerjanc, natakarjeva žena, 43 let. — Marija Grandlič, zasebnica, 24 let. — Rafaela Zagar, hči železniškega uradnika, 4 let. — Fran Jug, posestnik, 56 let. — Josip Černak, davčni eksekutor v pok. 60 let. — Fran Hebmüller, pešec domobranskega pešpolka št. 21.

— Nagloma umrl je gostilničar "pri kroni" v Gradišču v Ljubljani.

— Besen bik in gospodarjeva smrt. Iz Višnje gore: Pri nas smo imeli dne 22. jun. semenj. Prigralo se je precej plemenske in pitane živine. Med semnjariji je bil tudi posestnik M. Vidic iz Police, ki je bil prignal svojega štirlineta bika na prodaj. Dobil je kupca in kupčija je bila kmalu narejena na živo vago. V ta namen je šel Vidic z bikom na Grosuplje, da ga steha na tamošnji tehtnici. Ker je bik jako otrsas z glavo, so svetovali ljudje Vidicu, naj ga žene z drogom, privezanim k smrčku, ne pa na vrvi. Ali mož, ki ni nikdar poznal strahu in bojznosti, se tudi besnega bika ni bal in to je bila njegova smrt. Med potjo se je bik zaletel v gospodarja, ki je takoj obelzel na tleh brez zavesten. Ljudem, ki so ga spravili po koncu, je še dejal: Pustite me, da ženem žival na Grosuplje. To so bile njegove zadnje besede. Neki kmet iz sosednega sela ga je odpeljal v ljubljansko bolnišnico, kjer je mož kmalu izdihnil. M. Vidic zapušta žalostno ženo in več nepreskrbljenih otrok. Rajnik še ni imel 50 let in bi bil moral prihodnji mesec zamenjati klobuk z vojaško kapo.

— Umrlí so v Ljubljani: Jakob Furlan, pešec črnovojniškega bataljona št. 155. — Pavla Maleš, renjena, 5 mesecev. — Josip Toth, vojaški voznik. — Janoš Bensan, pešec 51. pešpolka. — Jerica Kavčič, posestnikova hči, 19 let. — Martin Vidic, posestnik, 47 let.

— Umrla je hčerkica restavraterja g. Friedla, gdca. Jospina Friedl.

— Umrlí so v Ljubljani: Ivan Opsik, pešec 64. pešpolka. — Simon Mykytor, pešec 80. pešpolka. — Gregor Vazvary, pešec 63. pešpolka. — Vladimir Kupiec, pešec 57. pešpolka. — Simon Kracsunas, pešec 63. pešpolka. — Mile Lužja, korporal 2. bos. herceg. pešpolka. — Josip Vrbovec, trgovski sluga, 21 let. — Vencelj Chomecky, pešec 37. domobranskega pešpolka. — Tomo Jurič, pešec 22. pešpolka. — Ivan Memet, pešec 76. pešpolka. — Frančiška Benkovič, bivša kuharica, 75 let. — Marija Uršič, hiralka, 85 let. — Marija Bezljaj, žena kovaškega pomočnika, 40 let. — Hermina Pozenel, delavčeva hči, 5 let. — Rudolf Bogataj, sin železniškega

nadsprevodnika v pok., 21 let. — Anton Dikilek, četovodja 81. pešpolka. — Josip Seidlovsky, pešec 30. pešpolka. — Jernej Bedina, posestnikov sin, 4 tedne. — Rozalija Rev, posestnikova žena 48 let. — Karolina Majcen, posestnikova žena, 36 let. — Alojzij Tramontini, sin kamnoseškega poslovođe, 1 dan. — Marija Primšar, posestnikova žena, 64 let. — Ivan Staršašič, čevljarški pomočnik, 19 let. — Andrej Winczek, pešec pešpolka št. 100. — Anton Krainc-Uzar, jetniški paznik v pok., 86 let. — Josip Lukežič, držav. železnice sprevodnik v p., 59 let. — Andrej Cankar, krojaški mojster, 61 let.

— Povišanje davka na žganje. C. kr. korespondenčni urad poroča: "Wiener Zeitung" je razglasila 1. julija cesarsko naredbo, ki obsega določila o kuhni žganja in ki poviša davek žganja za 20 vin. na 70 vinarjev za liter alkohola.

ŠTAJERSKO

— Umrl je v Konjicah Jožef Pučnik, posestnik in obč. svetovalec.

— Padel je na severnem bojišču stotnik c. in kr. pešpolka št. 47 Ferdinand Ornik.

— Smrtna kosa. Hum pri Ormožu: Umrl je tukaj po dolgi in mučni bolezni daleč na okoli znani g. Jožef Stebih. — V Zadlogu pri Crnemvrhu je umrla gostilničarka g. Barbara Vovčina, stara 69 let.

— Hvala Slovincem. Evgen Lenhoff je poslal "Tagespost" iz vojnega poročevalskega stana poročilo z dne 29. junija, katerega zadnji odstavek se tako-le glasi: "Se en narod bodi omenjen, o katerem je četverosporazumno časopisje časih napačno trdilo, da je šel z mlacnim sremem v boj: Slovenci. Italijani, ki so imeli z njimi opraviti v dosedanjih bojih, čutijo, koliko je na tej trditvi resnice. S sveto jezo so ti Jugoslavlani napolnjeni do vsega, kar je laškega, in njihovi voditelji govore o njih le v izrazih visoke hvale."

— Umrl je v Celju vpokojeni mestni učitelj Jakob Goriup, star 63 let.

— Padel je v bojih pri Gorici strojni tiskarne "Celega" Maks Ocvirk. — Na italijanskem bojišču je padel rezervni poročnik medicince Teodor Lubec.

— Župnik Eferl umrl. Goruja sv. Kungota 28. jun.: Č. g. župnik Matija Eferl je danes zjutraj ob 4 urah umrl. Pogreb je bil v ponedeljek dopoldne.

— Pavel Rath umrl. Dne 26. junija je umrl v bolnišnici v Slovenjgradcu občan priljubljeni in spoštovani gospod Pavel Rath, župnik v St. Ilju nad Turjakom.

— Zvišana množina kruha in moke za delavce ob žetvi. Notranji minister je z naredbo z dne 28. junija odredil, da smejo pri žetvi neposredno zaposlene osebe do 1. septembra porabiti dnevno 500 gramov žita ali 400 gramov moke. Sicer pa imajo podjetniki kmetijskih obratov in njihovi domači in delavci in nastavljenici, katerim gre za plačilo prosta hrana ali žito ali moka, pravico dnevno porabiti 400 gramov žita ali 320 gramov moke. Vsi drugi nepopoljedelski delavci, ki težko delajo, smejo na dan porabiti 300 gramov moke.

— Za glavnega župnika v Ptujju je imenovan č. g. Martin Jurkovič, doslej dekan v Ljutomeru.

KOROŠKO.

— Cenzura in časopisje. "Kaerntner Tagblatt" piše: Novi predpisi o cenzuri so pač najbolj zadeli časopisje, ki teg aret ne zaslužijo. Pisma, določena za danes in ki so le danes nekoliko

važna, se dostavijo čez tri ali štiri dni; tako n. pr. smo šele danes (25.-6. 1915) dobili neko pismo c. kr. korespondenčnega urada, ki je bilo pred tremi dnevi oddano v Gradcu; tu moramo nekaj plačati; od česar ne le, da ničesar nimamo, marveč zaostajamo eventuelno celo s poročili. Časopisje se tako nahaja pod mogočno roko državnega pravdnštva in ni nepravična prošnja, da bi se pisma urednictvu takoj dostavljala. Vsako notico in vsak članek v državnem pravdnictvu itak dvakrat pregledajo; novo ustanovljena cenzurna oblast za pisma bi si čisto lahko prihranila delo, da pregleduje na urednictvo naslovljena pisma.

— Strah pred letali. V neki župniji na Koroskem so na Telovo doživeli sledeči dogodek: Med procesijo začujejo zamolklo klopotanje letala. Izprva menijo ljudje, da pride kak avtomobil, a ker ga ni, klopotanje pa prihaja vedno bližje, se le začnejo nekateri po zraku ozirati. Naenkrat zagledajo prvič v svojem življenju letalo. Lepo in mirno je plulo ravno nad procesijo. "Tajlanski aeroplan!" zašumi med prestrašenimi verniki. Vseh se polasti veliko razburjenje, in nekateri vidijo celo že, kako da je letale začel metati bombe, hudobneži pa polagajo č. župniku na jezik celo besede: "Rešite se, kdor se more!" Vse je letelo narazen v bližnje hiše. Toda kaj delajo bombe, da še niso padle na tla? Letale se spusti čisto nizko, nekateri menijo da zato, da bo lažje zadel. Teda pa začne letalec, ki je zapalil plavlivo ljudi, mahati z belo zastavico. Bil je naš letalec. In procesija se je vršila nemoteno dalje, letalo je pa odplulo naprej ponosno in mirno kakor velikanski orel. Ljudje pa nimajo več strahu, zlasti odkar vedo, da laški letalci ne morejo preko gorovja, nad katerim ravsajajo hudi vetrovi.

PRIMORSKO.

— Velik dar za goriške begunce. Dunaj, 24. junija. (K. u.) Včeraj je izročil najvišji dvorni mojster grof Salm-Reiferscheidt po nalogu Nj. c. in kr. Visokosti gospodu deželnemu glavarju Goriske in Gradišanske mons. dr. Faiduttiju od c. in kr. 94. pehotnega divizijskega poveljstva v prid skrbstva za begunce iz avstrijske Furlanije nakazani ve likodušni dar v znesku 38.000 kron. S tem velikodušnim darom se zviša vsota, ki je v to plemenito svrhu do včeraj došla goriškemu deželnemu odboru, tačas na Dunaju, na 77.000 K v gotovem denarju in 3000 K v vrednostnih papirjih.

— Italijanski kralj pri Plavh jokal. "Pressburger Tagblatt" poroča, da je italijanski kralj Viktor Emanuel ko je videl strašne izgube svojih vojakov pri Plavh, jokal.

— Italijanski talniki iz goriške okolice. Lugano. Iz goriške okolice so odvedli 13 uglednih posestnikov kot talnike v Florencio. Med njimi se baje nahajata tudi grof Coronini in grof Strassoldo.

— Voditelj iredentistov padel na bojišču. Lugano. Ireudenta objavljajo dolge članke, ki slave ob Soči padlega voditelja iredentistov Romeo Battisti.

— Groficio Latour so Italijani odpeljali z gradu Ružič na Goriškem.

— Zakaj je razpuščena "Lega Nazionale"? "Objavitelj Dalmatinski" pbjavitelj Dalmatinski" poroča: "Č. kr. notranje ministrstvo je razpustilo društvo "Lega Nazionale", ker je razvijalo delovanje, nevarno državi in ni nič več odgovarjalo predpogojem svojega zakonitega obstoja. Zaradi tega je c. kr. namestništvo odredilo razpust vseh podružnic imenovanega društva v Dalmaciji."

— Olajšava glede postne postave na Goriškem. Prezvzišeni knezozadškof

goriški je te dni dovolil uživanje mesnih jedi tudi v petkih za časa vojne.

— Samoumora starega moža in stare žene. V Trstu se je obesil 77 let stari Andrej Ličen. — Isti dan se je v Trstu zastupila 73letna Marija Dekleva.

HRVATSKO.

— Prostovoljci proti Italiji. Iz dnuške in prominske občine v Dalmaciji je odšlo 500 prostovoljcev v boj proti Italiji.

— Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 2. vrste z vojno dekoracijo je dobil podmaršal Anton Lipoščak, poveljnik neke pehotne divizije. Najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 2. trd. top. p. Adalbert Papež, pridelen 24. cm motorni bateriji št. 3 trd. top. p. št. 1.

— Umrl je g. Evgen Mohar, kr. kot. pristav l. razreda v Županji na Hrvaškem.

— Za hrvatski podmorski čoln nabirajo Hrvti denar. Imenoval naj bi se "Hrvat".

Poletna nädloga.

Kolera, ki je spojena s bljuvanjem in krči, vnetja čreves, krči, driska, kolika in vnetje odvajevalnih organov, potrebuje hitro in zanesljivo pomoč in zdravilo. Skrbna mati in previdna gospodinja ima na polici Severovoz zdravilo zopet drisko skozi celo leto, da je pripravljena hitra pomoč v slučaju potrebe. Stane samo 25c, a vrednost istega je neprecenljiva v slučaju potrebe. Imejte ga v zalogi. Dobite ga v lekarni, ali pa pišite po nje naravnost na W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Adv. Aug.

Advertisement for Dr. Richter's Pain Expeller, describing its benefits for rheumatism and other ailments. Includes an image of the medicine bottle and text in Slovenian and English.

Advertisement for DENAR SE VLAGA NAJBOLJE IN NAJSIGURNIJE V Prvo Hrvatsko Stedionico U ZAGREBU, CROATIA, EUROPE, mentioning interest rates and security.

Advertisement for HOLPUCH ROOFING CO. COMPOSITION FELT and GRAVEL ROOFERS, providing contact information for roofing services in Joliet, Illinois.

Large advertisement for AMERIKANSKI SLOVENEK JOLIET, ILL., offering a subscription for 100 kron and a copy of the newspaper for 15.75 dollars.

Ponižani in razžaljeni.

ROMAN V ŠTIRIH DELIH IN Z EPILOGOM.

Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil Vladimir Levatik.

(Dalje.)

DESETO POGLAVJE.

Pet dni po Smittovi smrti sem se preselil v njegovo stanovanje. Ves ta dan me je tlačila neznozna otoplost. Vreme je bilo vlažno in hladno; padal je moker, z dežjem pomešan sneg. Šele proti večeru je za trenotek zasijalo solnce in izgubljen žarek je kakor iz radovednosti pogledal v mojo sobo. Začel sem se kesati, da sem se preselil semkam. Soba je bila sicer velika, a tako nizka, začnela in zaduhla in tako neprijetno prazna, četudi je bilo nekaj pohištva v njej. Takrat me je obšla misel, da v tem stanovanju gotovo zapravim svoje poslednje zdravje. Tako se je tudi zgodilo.

Celo tisto jutro sem imel opravka s svojimi papirji, ki sem jih prebral in urejal. Ker nisem imel posebne mape, sem jih prenesel v prevleki za blazino, kjer je prišlo vse narobe in navkriž. Nato sem sedel k pisanju. Takrat sem še vedno pisal svoj veliki roman; toda delo mi ni šlo od rok, zakaj glava mi je bila polna drugih stvari...

Odložil sem pero in sedel k oknu. Mračilo se je že, in meni je bilo čudalje bolj tesno pri srcu. Razne težke misli so me morile. Zdelo se mi je venomer, da v Petrogradu naposled poginem. Približevala se je pomlad; zdelo se mi je, da bi oživel, ko bi se iztrgal iz te orehove lučine v božji svet in se nasopel vonja svežih polj in gozdov, ki jih že toliko časa nisem zrl... Spominjam se, da mi je prišlo na um tudi to, kako krasno bi bilo, ako bi bilo mogoče s pomočjo kakšne čarovnije popolnoma pozabiti vse dogodke poslednjih let, pozabiti vse, osvoboditi si glavo in začeti zopet z novimi močmi. Takrat sem še sanjaril o tem in se nadejal vstajenja. "Da bi prišel človek vsaj v norišnico!" sem mislil sam pri sebi. "Tam bi se obrnil človeku vsi možgani v glavi, prenovili se in potem zopet ozdraveli." To je bila želja po življenju in vera vanj!... A spominjam se, da sem se tistikrat zasmejal. "Kaj bi počel, ko bi prišel iz norišnice? Ali bi zopet romane pisal?"

Tako sem sanjaril in žaloval, medtem je pa pretekal čas. Noč se je bližala. Tisti večer sem imel dogovorjen sestanek z Natašo; že prejšnji večer me je v pismu nujno povabila k sebi. Skočil sem pokoncu in se začel odpravljati. Saj sem itak hotel prejkopre ven iz tega stanovanja, kamorkoli bi bilo, četudi le na hladno in mokro ulico.

Cim je prihajal mrak, se je zdelo, da postaja moja soba vedno prostornejša in se bolj in bolj širi. Zazdelo se mi je, da bom vsako noč in v vsakem kotu videl Smitta; sedel bo tam in me gledal nepremično, kakor je gledal v slaščičarni Adama Ivanoviča, ob njegovih nogah pa bo ležal Azorček. In v tistem trenutku se mi je zgodilo nekaj, kar me je silno presenetilo.

Sicer pa moram priznati po pravici, da se me je začelo, — bodisi od živčne razburjenosti, od novih tiskov v novem stanovanju ali od nedavnih žalostnih dni, — letovati tisto duševno razpoloženje, ki me sedaj, v moji bolezn, ponoči tako pogostoma obhaja, in ki ga imenujem mistično grozo. To je pretežka in prebolnostna bojazen pred nečim česar sam ne morem določiti, pred nečim, kar je nedosežno in se ne nahaja v občem redu stvari, toda se gotovo, morda že v prihodnjem trenutku, vresniči, kakor vsem razlogom pameti v posmeh, pride k meni in obstoji pred menoj kot nepobitno dejstvo, strašno, čudno in neizprosno. Ta strah navadno silneje in silneje narašča navzlic vsakršnemu ugovarjanju pameti, dokler naposled ni — vkljub temu, da postaja v takšnih trenutkih le še jasnejši — popolnoma ne izgubi zmognosti, ustavljati se čustvom. Odrče se mu pokorščina, postane odev in ta razkol je bol okrepi bojazljivo bolnost pričakovanja. Zdi se mi, da je približno takšen tudi strah ljudi, ki se bojijo mrličev, toda v moji bolnosti neopredelnost nevarnosti le še povečuje trpljenje.

Spominjam se, da sem stal s hrbtno proti vratom in mi je prišlo nenadoma, v tistem trenutku, na um, da moram zagledati Smitta, kakor hitro se obrnem: najprej bo potihoma odprl vrata, stopil na prag in se ozrl po sobi, potem vstopi tiho in s sklonjeno glavo, obstoji pred menoj, upre svoje kalne oči vame in se mi nenadoma zasmeji v obraz z dolgim, brezzobim in neslišnim smehom in vse njegovo telo vzdrhti in bo dolgo drhtelo od tega smeha. Vsa ta slika se je mahoma nenadoma jasno in razločno narisala v mojih mislih, obenem pa me je navdalo nepobitno prepričanje, da se to na vsak način in neizogibno zgodi, da se je celo že zgodilo, samo jaz da ne vidim, ker stojim s hrbtno proti vratom, ki se morda že ravno ta trenutek odpirajo. Naglo sem se ozrl — in kaj vidim? Zares so se odpirala vrata, tiho in neslišno, ravno tako kočem si predstavljal minuto poprej. Vzklil-

se mi je kam skrla," sem si mislil, "že medtem ko je šla po stopnicah."

ENAJSTO POGLAVJE.

Jedva pa sem stopil na blatni, mokri trotoar Vnebohodne ceste, sem nenadoma zadel ob človeka, ki je v očividni globoki zamišljenosti, s sklonjeno glavo brzo korakal dalje, kakor bi se mu nekam mudilo. V svoje največje začudenje sem spoznal starega Ihmenjeva. To je bil zame večer nepričakovanih srečanj. Vedel sem, da je starec pred tremi dnevi resno zbolel, in zdaj sem ga našel v takšni mokrotni na ulici. Vrhutega že prej skoro nikoli ni prihajal zvečer odkar pa je bila šla Nataša od doma, torej skoro že pol leta, je začel trdovratno tucati doma. Nenavadno se me je razveselil kakor človek, ki je vendar že enkrat našel prijatelja, k imu more razodeti svoje misli; prijel me je za roko, jo krepko stisnil, in me potegnil s seboj, ne da bi me vprašal, kam grem. Bil je nekako vznemirjen, nestrpen in razburjen. "Kod je neki hodil?" sem si mislil. Izpraševati bi ga bilo odveč, kajti strašno nezaupen je bil postal; včasih je videl v najpriprostejšem vprašanju ali opazki hudoben namigljaj ali žalitev.

Ogledal sem si ga od strani: njegov obraz je bil videti bolan in zelo je bil shušal v zadnjem času; njegova brada je bila že teden dni neobrta. Popolnoma osiveli lasje so neravno silili izpod zmečkanega klobuka in ležali v dolgih kuštrih na vratniku njegovega starega, ponosnega, površnika. Ze prej sem omenil, da se je tuintam nekako izpozabljaj; pozabil je naprimer, da ni on edini v sobi, in začel govoriti sam s seboj in mahati z rokami. Zalostno ga je bilo gledati.

"No, kaj je, Vanja, kaj?" je izpregovoril. "Kam si bil namenjen? Jaz pa sem prišel tod mimo po opravkih. Ali si zdrav?"

"Kaj pa vaše zdravje?" sem mu odgovoril. "Še nedavno ste bili bolni, zdaj pa hodite iz hiše."

Starec ni odgovoril, kakor bi me ne bil slišal.

"Kako se počuti Ana Andrejevna?"

"Zdrava je, zdrava... Nekoliko bolha sicer tudi ona; žalostna mi je postala — tudi zato vprašuje, zakaj ti ni blizu. Ali si bil zdaj na poti k nam, Vanja, — kaj? — ali ne? Marečiči sem te zmotil in te zadržujem?" je vprašal nenadoma in me nezaupno in sumljivo pogledal.

Nezaupni starec je bil postal tako zelo občutljiv in razdražljiv, da bi bil nedvomno razžaljen in bi se hladno ločil od mene, da sem mu tistikrat odgovoril, da nisem sem k njemu. Naglo sem mu pritrtil, dasiravno sem se bal, da pridem k Nataši prepozno, ali pa mi sploh ne bo več mogoče.

"Prav prav," je rekel starec, ki ga je moj odgovor popolnoma pomiril. "Prav je tako..."

Nenkrat pa je umolknil in se zamislil, kakor da mu je nekaj v grlu obtičalo.

"Da, prav je tako!" je mehanično ponovil čez pet minut, kakor bi se zbujal iz globoke zamišljenosti. "Hm!... Vidiš, Vanja, vedno si nama bil drag kakor rodni sin; Bog ni blagoslovil mene in Ane Andrejevne — s sinom — in nama je poslal tebe; tako sem si mislil vedno, in tudi moja stara — da! In ti si se vedel proti nama vsedkar spoštljivo in nežno, kakor bi bil najin lastni hvaležni sin. Vanja, Bog te blagoslovi za to, kakor te ljubiva in blagoslavljava midva, stara siromaka, — da!"

Glas se mu je začel tresti in je za nekoliko časa umolknil.

"Da, — no, in kaj? Ali nisi bolehal? Zakaj te tako dolgo ni bilo k nam?"

Povedal sem mu vso tisto stvar o Smittu in se opravičil, češ, da so me ti opravičili zadržali, da sem se poleg tega malodane tudi obohel in da se mi je po vseh teh skrbeh dozdevalo k njim, na Vasiljevski otok, kjer so takrat stanovali, nekoliko predaleč. Skoro bi se bil zagovoril, da sem vseeno tudi v tem času našel priliko, obiskati Natašo, toda za sedaj sem molčal.

Smittova zgodba je starca jako zanimala. Pozorno me je poslušal in, ko je slišal, da je moje novo stanovanje vlažno in morebiti še slabše od prejšnjega ter da stane šest rubljev na mesec, se je celo raztogotil. Sploh je bil postal nenavadno nagel in nestrpen. Edina Ana Andrejevna ga je se znala krotiti v takšnih trenutkih, a niti nji se ni vedno posrečilo.

"Hm, vsega tega je krivo tvoje pisateljevanje, Vanja!" je vzklilnil mafodane srdito. "Prišeljo te je v podstrešno izbico in te pripelje nazadnje tudi na grobišče. Saj sem ti rekel, povedal sem ti vnaprejšnjem... Ali B. še vedno piše kritike?"

"Saj je vendar že umrl, za jetiko. Zdi se mi, da sem vam že pravil o tem."

"Umrl, hm! — umrl! Do tega je moralo priti. Ali je pustil ženi in otrokom kaj premoženja? Saj si pravil, da ima ženo... Čemu se ženijo ti ljudje?"

"Ne, ničesar ni zapustil," sem mu odgovoril.

"Vidiš torej!" je vzklilnil s toliko vnemo, kakor bi bila to zadeva njegovega bližnjega sorodnika, in pokojiti B. rodni brat njegov. "Ničesar ni zapustil! Ves, Vanja, že davno sem slutil, da bo njegov konec takšen, že takrat, ko si mi še ti vso to stvar hvalil. Lahko je reči: ničesar ni zapustil! Hm! saj je slavo zaslužil! Pa recimo, da morebiti tudi neumrlj-

vo slavo, toda od te slave ne bo nihče sit. Tudi o tebi, dragi moj Vanja, sem vedel vse to že naprej; hvalil sem te sicer, a sam pri sebi sem slutil vse to. Torej je B. umrl? Kako naj bi ne umrl? Krasno življenje je imel, krasno kakor to mesto, le pogledj!"

In nehote je naglo zamahnil z roko in mi pokazal na razgled po megleni ulici, razsvetljeni s svetilnicami, slabotno brlečimi v vlažni megli, na začrnele hiše, na plošče trotoarjev, ki so se svetlikale od vlažnosti, na otožne, srdite in premočene ljudi, ki so prihajali mimo, — na vso to sliko, ki jo je objemala črna, liki s tušem zalita kupa petrograjskega neba. Prihajala sva že na trg; v mraku je vstajal pred nama spomenik, od spodaj razsvetljen od plinovitih svetilk, in še dalje tam se je dvigala temna, orjaška kopa, — cerkev sv. Izaka, nejasno se risoča na mračni barvi neba.

"Pravil si mi, Vanja, da je bil to dober, velikodušen in prikupljiv človek s čustvom in srcem. Vidiš, takšni so vsi ti tvoji prikupljivi ljudje, ljudje s srcem. Samo sirote znajo množiti po svetu! Hm, in njegova smrt je morala biti vesela, to si lahko mislim. Eh, eh! Človek bi šel kamerkoli odtod, čeprav v Sibirijo!... Kaj hočeš, deklica?"

Je vprašal nenadoma, ko je zagledal na trotoarju otroka, ki je prosil miščine.

Bila je majhna, suhljata deklica, ne tsarejša nego sedem ali osem let, oblečena v umazane cape; njene male nožice so bile na bosu nogo obute v raztrgane čevljičke. Svoje od mrazu drhteče telese je izkušala zaviti v nekaj star otroški plašček, ki ji je bil že davno premajhen. Njen suhi, bleedi in bolni obrazek se je obračal k nama; plaho in nemo je zrla na naju in v nekakim strahom nama je molela tretjetajočo ročico nasproti. Tudi starec je res trepetal ko jo je zagledal, in tako naglo se je obrnil k nji, da se je kar prestrašila. Strela se je in se umaknila nazaj.

"Kaj hočeš, deklica?" je vzklilnil on. "Kaj? Ali prosiš? Kaj ne? Na tu imaš, — vzemi, na?"

Z naglico in trepetajoč od razburjenosti je začel iskati po žepu in izvelkel tri srebrne novce. Toda to se mu je zdelo premalo; segel je po denarčico, vzel iz nje papirnat rubelj, — vse, kar je bilo v nji, — in stisnil denar mali beračici v roko.

"Krist te čuvaj, maša, — dete ti moj! Angel božji hodi s teboj!"

Nekolikokrat je prikrižal sirote s tresočo roko, ko pa je videl, da stojim jaz poleg njega in ga opazujem, je namčemeril obraz in naglo nadaljeval svoj pot.

(Dalje prih.)

Radovednost.

Mali Stanko: "Ata... ata!"
Oče: "Pusti me pri miru!"
Stanko: "Ata, ata, ata..."
Oče: "Tih! Kdo ti bo že zmerom odgovarjal!"
Stanko: "Ata, na kakšni bolezn je pa umrlo mrtvo morje?"

MALI OGLASI.

SPREJME SE DVE UČITELJICI večji slovenščine in angleščine za katoliški župnijsko šolo v mestu s 60 tisoč prebivalci. Ponudbe pod šifro F. S. M. na uredništvo lista "A. S." 694

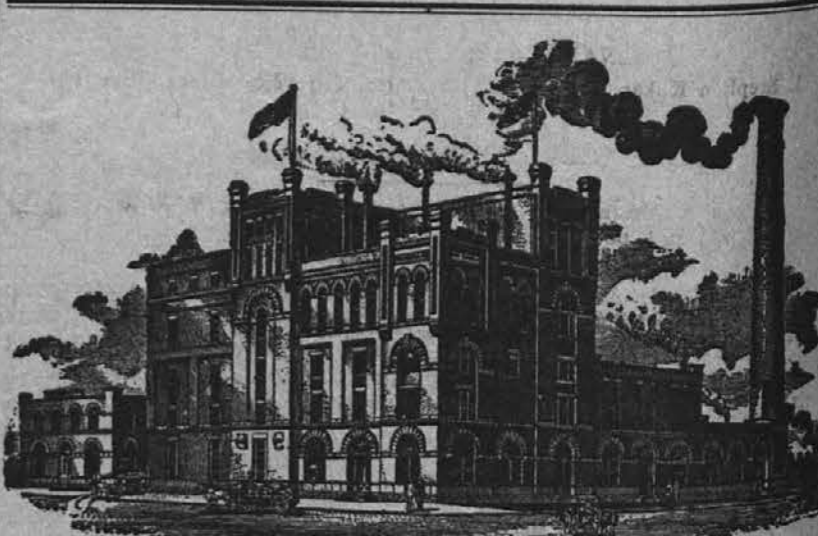
V NAJEM SE TAKOJ ODDA STANOVANJE s šestimi sobami, z vsemi potrebnimi napravami, kakor napejljavo elektrike, vode itd. Anton Nemanich, lastnik, 1000 N. Chicago street, Joliet, Ill

Rojakom priporočamo sledeče blago.

Kranjski Brinjevec, zaboj (12 steklenic) za	\$10.50
Kranjski Slivovec, zaboj (12 steklenic) za	\$10.50
Baraga, zdravilno grenko vino, zaboj (12 steklenic) za	\$5.00
Ravbar Stomach Bitters, zaboj (12 steklenic) za	\$7.00
Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.50
S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.00
Cognac Brandy, zaboj (12 steklenic) za	\$9.00
Hollaand Gin, zaboj (15 steklenic) za	\$12.00
Rock and Rye, Quarts, zaboj (12 steklenic) za	\$6.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$7.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$6.00
Domače Vino, v sodih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in 50 galonov, galon po	75c

Z naročilom je poslali Money Order ali Bank Draft. — Pišite v slovenskem jeziku na:

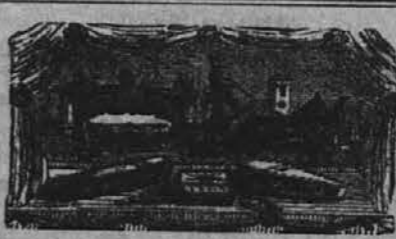
Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.

Fred Lehring Brewing Co.
JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts....Both Telephones 26....JOLIET, ILLINOIS.

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vskovrstnih barv, olja in firnežev. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskega papirja po nizkih cenah.

Alexander Daras
Chi. Phone 376. N. W. 277.
120 Jefferson St. JOLIET, ILL.
N. W. telefon 556

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

J. & A. Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in prekajene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v našej mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street.
Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113.

Naročite zaboj steklenic novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405, S. Bluff St., Joliet, Ill.